

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 935
תאריך: 14.9.1955

היה לגרות את חושיההמור של כל אר רח שאין לו, במקרה, ילדים בגיל בית- הספר. אחד מהם תיאר את המצב בצורה פלסטית*

● הולייית-פקחי-חינוך הבחינה בתנור עה חשודה באחד מפחוגי המעברה. הם פורצים את דלת הפחון ותופסים את האב. המנסה להסתיר את בנו חייה-החינוך ב- בור שפך בריצפה. האב, חיוור כסיה, מסביר: "סאלח לא יכול ללמוד עכשיו. אני אין עבודה. זקן. מישפחה. הרבה יל- דים. סאלח צריך עובד."

● הפקחים לוקחים את הילד כפות לבית-הספר-הממלכתי, 5 ק"מ מן המעבר. הם מקבלים בטכס חגיגי את עיטור- החינוך, אות-ההצטיינות הגבוה ביותר בי משרדם.

● האב מקבל הודעה שאם לא ישלם תוך שלושה ימים אגרת חינוך בסך 24 לירות, יגורש בנו מבית-הספר.

● ביום השלישי מקבל האב המאושר את בנו בחוליה. הוא עורך חגיגה. מגיש לאורחים כוסות של מים טובים, אותם הצליח לאגור ברגעים הנדירים של גשם במעברה.

● פקח בלבוש אורחי מסתנן לחגיגה, אוטר את סאלח, מביאו שנית לבית-הספר הממלכתי. הוא מקבל עיטור שני.

● למחרת היום מקבל האב הודעה ש- נותרו לו רק שלושה ימים לשלם את אג- רת-החינוך, אחרת יגורש בנו מבית-ס. כנ"ל.

אנשים

● ראשה-משלה המיועד דויד בן- גריון, כפי שצוטט על-ידי הרב הרפורי מי מארצות-הברית הרברט זינר, ב- מאמר בירחון קומנטארי: "בואו והקים בישראל בית-כנסת רפורמי, וראה הגור ער דבר מה אחר מלבדם (הדתיים) בישר- אל). אני מכירם היטב. בלב רובם, אין אלוהים שוכן."

● קורבן לנסיבות בלתי-נעימות היה מנכ"ל משרד ראשה-משלה סדי קולק, שכיום עיתונאים כדי לגולל בפניהם את התוכניות של חברת התירות הממשלתית החדשה, שהוא עומד בראשה. ברגע ש- ביקש קולק להתיישב, נשבר הכיסא תח- תיו והוא הזדקף וקרא בועם: "אהה, אתם כבר מנסים להשלי את החברה החדשה."

● בקבלת-פנים שנערכה בשגרירות הי בולגריה בישראל לכבוד יום-העצמאות הבולגרי, פיור המשורר אברהם שלום סקי כדרכו פנינים לשוניות. כשהציעו לו גבינת עזים, אמר: "העזים הן בניד לאומיות, ולראייה: סוציאלי-עזים, קפי- טאלי-עזים, קומוני-עזים" ובהמשך, במתחו ביקורת על המינהג להרבות בנאומים ארוי- כים בכל הזדמנות, ציטט בשניו קל את הפיתגם, "איסטרב בלגינא קיש קיש קריא" (מטבע בכד מקשקשת לרוב) והפכו ל: "מיניסטרא בלגינא קיש קיש קריא."

● מאוחר יותר, כהביעו את דעתו על הגור ערה-ישראל, ציטט את פסקדינו של המשורר היינריך היינה על הגרמנים: "כל אחד מהם לחוד חכם, אולם כולם יחד - טיפשים."

● בתשובה לשאלת עיתונאי על הצ- טרפותה של מפ"ם לקואליציה, אמר ח"כ מפ"ם מרדכי בנטוב: "מפא"י דורשת מאתנו דמי-מפתח בעד כניסתנו..."

● קורא העולם הזה שימועון מרגלית מחולגון, במיכתח למערכת.

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, היה הגיליון של שנת תשמ"ו. הוא סיקר את הרשעה ואישיה הבולטים של השנה, שהיתה שנת שיא במאבקי "העולם הזה" נגד השחיתות שפשתה בחברה הישראלית. המאבקים שהתמקדו בעיקר בשחיתות שבעיריית חיפה, גרמו פיצוצים במישרדיו ה- מערכת ובכית-הדפוס ופגיעה בחברי המערכת (ראה: קורא יקר).

אישיהשנה תשמ"ו היה שמואל תמור, עורך-דיון צעיר, שהפך מישפטי-דיבה נגד זקן ורשולמי בשם מלכאל גרינוואלד, למישר- פט שבו נכחה הנחנת היישוב בימוי מילחמת-העולם השנייה, לאור הטענה כי היא הפקירה את יהדות אירופה לגורלה. המישר- פט הודע כ, "מרטשט קסמנר" ריכז את כל תשומת-הלב של דעת- הקהל בשנת תשמ"ו. לראשונה מאז החלו להגיע ארצה ניצולי- השואה נעשה ניסיון להתמודד עם הנושא המורכב של השואה. בין הדמויות הבולטות בשנת תשמ"ו היה החייל מוכאל קרמן, שנפל בגבול רצועת עזה ויוצג דור שלם של לוחמים. בלטה גם מותו של רבי-טראני, איש קיבוץ גדי-שמואל, אורי אילן, שהיה אחד בכלא דמינק, מחשש פן יפגור דרועות חברים. הטייס שלמה הניג (הגני), שהציל את מטוסו מהתרסקות, וזכה לציון-לשבח.

אנשיהשנה בעולם היו נשיא ארצות-הברית דוויט אייזנ- האר ומוזיקר המופלגה הקומפניסטית הסובייטית ניקיטה כרז'י- צ'וב, שהחלו לכוון את יפודות הדמאנט. צעיר השנה בישראל היה הצעיר משה ברק, שסירב להינשא

בן-גוריון ובית-הכנסת הרפורמי * חוק

חינוך-חובה המזור * נפילתו של סדי קולק

96 ל"י * לארבעה תלמידים, או סכום גדול השבוע שגנה בעשרות מקומות אותו מחזה: אבות גברתנים באו אל מורות צעירות וגבוהות, ושאלו בצורה אימתנית אם יש אמת בשמועה כי בניהם לא יקבלו ספרים אם לא יוכלו לשלם את, "אגרת החינם". השובה: אמת ויצבי!

יותר אם אחד מהם לומד בגן. כנ"ל, כנ"ל. היה זה פארדוס שיכול מחירו של גיליון העולם הזה באותו השבוע, לפני 25 שנה, היה 350 פרנטה.

חינוך

המורר ממלכת' במדינת-ישראל קיים חוק של חינוך-חובה, שהוא גם חוק של חינוך-חינם. חי- נוך-חינם זה עולה במחיר 24 ל"י לנפש. אב הנאלץ בתוקף החוק לשלוח כמה נפ- שות לבית-הספר, יכול להגיע לתקציב של

העם

המחזיקים בעץ "עץ-חיים היא למחזיקים בה, ותומכיה מאושר..."

לפני 5716 שנה (פחות ששה ימים) ברא אלוהים את אדם. בן-עפר. בראשהשנה תשמ"ו שוב יפנו צאצאיו בני דת-המשה אל מקורות אמונתם. בתי-הכנסת יהיו מלאים. אפילו אפיקורסים מושבעים ירגי- שו במוסר-כליות סתום, יקנאו בחשאי ב- מאמינים. אולם גם בעונה דתית זו לא יוכל בורא-העולם להיות שבע-רצון ממצב דתו במדינת-ישראל.

יותר מדי אנשים בישראל מצאו פירוש משלהם לפסוק מספר משלי המבטיח כי תורת-ישראל היא עץ-חיים למחזיקים בה. הם דיגלו על פסוק אחר, המופיע באותו פרק, "הקובע", כי טוב סחרה מסחר-כסף, ומחרון תבואתה". הפכו את תורת-ישראל לסחורה העוברת לסוחר. הם פרטו את ערי- כיהמוסל לפרוטות של אחוזי-מפתח, מש- כורות-סגני-ראשי-עיריות, ושינותי-בוא ושעוני דוסקה. לגביהם נתקיימה ההבט- חה, "וימלאו אסמך שבע, ותירוש יקיבן יפרצו" במלוא מובנן הגמשי של המלים.

ענף ברות. בצניעותם האכזרית החלו ספסרי-הדת כורתים בגרון אנוכיותם את ענף עץ-החיים עליו הם יושבים. הקהל הפשוט, שמרוב המחזיקים שוב לא ראה את העץ, התרחק בהתמדה מכל דתיות. הכפייה הדתית, המקדישה את מיטב מרי- צה לטכסים ועסקי-פולחן, אך שוכחת לחי- לטין את מצוות המוסר שבין אדם לאדם ובין עם לעם, רק החישה התרדדות זו.

לאחרונה קמו בישראל אנשים לא מע- טים שהרגישו כי עקירה עץ-החיים שה- אירה חלל ריק בלב האדם הישראלי. פה- ופש נבטו נסיונות להתאים את דת יש- ראל למציאות, להנהיג רפורמה דתית. אולם כל הנסיונות האלה נתקלו בקיר- האטום של הגננים המקצועיים. כשביקש, למשל, הארכיאולוגי-הרב (רפורמי) גלסון גליק, רשות להקים בית-כנסת רפורמי ב- צפון תל-אביב, הגיש הגוש הדתי אולטי- מוטום לממשלה, והחניק את התוכנית ב- איבה**.

בראשהשנה תשמ"ו נראה המצב עגום מאוד. התיקוה היחידה היתה כי הטבע, השונא חלל ריק בלב אדם, ממש כמו במעטה האוויר הסוכב את עולמנו, יסלק את התקלה ה"דתית", ויעזור לדת להכות שורשים חדשים.

Handwritten text and signatures, including "איני זכור שנה כה סוערת, כמו זו שחלפה, מאז נפגשנו לראשונה באמצעות עתון זה. שנה סוערת לכולנו כאזרחי המדינה, סוערת במיוחד לך, קורא העולם הזה, ולנו, עורכיו."

איגרת העורך כפרום שנת תשמ"ז
שנת פצצות